

POSTANOWIENIE

Dnia 6 sierpnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: Urszula Iwanowska (spr.)

Sędziowie: Beata Górską

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2019 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania (...) spółki jawnej w P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

przy udziale T. C.

o podstawę wymiaru składek

na skutek zażalenia płatnika składek na postanowienie zawarte w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 czerwca 2019 r., sygn. akt VI U 626/17,

postanawia:

I. zmienić zaskarżone orzeczenie i zasądzić od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz (...) spółki jawnej w P. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. odstąpić od obciążenia organu rentowego kosztami postępowania zażaleniowego.

Beata Górską Urszula Iwanowska Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 lutego 2017 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne T. C., podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) spółki jawnej w P. za luty 2009 r. wynosi: na ubezpieczenia emerytalne - rentowe, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe – 1.710,54 zł, ubezpieczenie zdrowotne – 1.476,02 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji płatnik składek (...) spółka jawna w P. wniósł o jej zmianę poprzez przyjęcie, że ani spółka ani zainteresowany nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu w zakresie określonym w decyzji jak również, iż w związku z tym nie mają obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne w kwotach i za okresy określone w zaskarżonej decyzji ZUS.

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia T. C. – jako pracownika płatnika składek (...) spółki jawnej w P. nie wynosi za luty 2009 r. kwoty określone w decyzji – wobec prawomocnego rozstrzygnięcia tej kwestii wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 listopada 2016 r. wydanym w sprawie VI U 1170/16 (punkt I) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz płatnika (...) spółki jawnej w P. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II).

W uzasadnieniu orzeczenia o kosztach Sąd Okręgowy wskazał, że orzekł o nich zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c. - organ rentowy jako strona przegrywająca sprawę - obowiązany jest zwrócić płatnikowi (wobec złożenia przezeń odnośnego wniosku) koszty procesu, na które w realiach sprawy składało się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika płatnika będącego radcą prawnym. Wysokość wskazanego wynagrodzenia sąd pierwszej instancji ustalił na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (powoływane dalej jako: rozporządzenie), zgodnie z którym stawki minimalne wynoszą 180 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym. Przy czym sąd meriti wyjaśnił, że zawarty w dyspozycji przywołanego przepisu zapis, iż stawka 180 zł obejmuje także sprawy dotyczące podlegania ubezpieczeniom społecznym, przemawia zdaniem tego sądu, za określeniem wysokości wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi płatnika na tę właśnie kwotę. Jeżeli bowiem dla sprawy dotyczącej podlegania ubezpieczeniu (z dowolną podstawą wymiaru składek) właściwa jest kwota 180 zł, to winna być ona właściwa także dla sprawy o wysokość podstawy wymiaru składek - jako najbardziej zbliżonej. Zdaniem Sądu Okręgowego niezasadnym byłoby różnicowanie wysokości wynagrodzenia pełnomocnika strony i określenie jego wysokości na 180 zł w sytuacji, gdyby spór dotyczył podlegania przez daną osobę w oznaczonym okresie ubezpieczeniu społecznemu, a liczenie go od wartości przedmiotu sporu gdyby przedmiotem postępowania była wysokość podstawy wymiaru składek za taką osobę. Przy czym sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że pierwsza kwestia ma charakter bardziej ogólny i wpływa także na wysokość należnych składek. Za takim ustaleniem wysokości wynagrodzenia przemawia też – w ocenie tego sądu – rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 listopada 2016 r., wydanego w sprawie VI U 1170/16, w którym określono wysokość wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi (wówczas Zakładu Ubezpieczeń Społecznych) na kwotę 180 zł. Wysokość wynagrodzenia w sprawie dotyczącej decyzji zmieniającej - w stosunku do decyzji objętej wyrokiem w przywołanej sprawie - winna być więc określona w sposób analogiczny. Koniecznym jest bowiem respektowanie całości rozstrzygnięcia z tej sprawy.

Z powyższym orzeczeniem Sądu Okręgowego w Szczecinie zawartym w pkt. II wyroku z dnia 25 czerwca 2019 r. nie zgodził się płatnik składek (...) spółka jawna w P., który w złożonym zażaleniu zarzucił mu naruszenie:

1. § 2 pkt 3 rozporządzenia w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy okoliczności sprawy wskazują, iż winien on mieć zastosowanie w sprawie;
2. § 9 pkt 2 rozporządzenia w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. poprzez jego zastosowanie, podczas gdy w sprawie należało zasądzić zwrot kosztów zastępstwa procesowego uwzględniając wartości przedmiotu sprawy.

W związku z powyższym skarżący wniósł o:

- zmianę pkt. II wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 25 czerwca 2019 r. poprzez zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz (...) spółka jawna kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 270 zł,
- zasądzenie na rzecz skarżącej, zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący między innymi wskazał, że wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie została określona na kwotę 3.507 zł (tj. pomiędzy 1.500 zł a 5.000 zł) i prawidłowości jej oznaczenia nie zakwestionowały pozostałe strony ani sąd. Oznaczało to, że stawka minimalna wynagrodzenia pełnomocnika powinna była zostać ustalona w oparciu o normę § 2 pkt 3 rozporządzenia.

Na poparcie powyższe stanowiska skarżąca przywołała uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16, której nadano moc zasady prawnej, a w której wskazano, że „w sprawie o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku ubezpieczenia społecznego lub jego zakresu (o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego; o podleganie ubezpieczeniom społecznym) do niezbędnych kosztów procesu zalicza się wynagrodzenie reprezentującego stronę radcy prawnego, biorąc za podstawę zasądzenia opłaty za jego czynności z tytułu zastępstwa

prawnego stawki minimalne określone w § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu”. (podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 lutego 2016 r., III UZP 17/15).

Mając powyższe na względzie, jak również okoliczność, iż od 1 stycznia 2016 r. weszło w życie nowe rozporządzenie z dnia 22 października 2015 r., zdaniem skarżącego sąd winien zastosować § 2 nowego rozporządzenia, który to jest odpowiednikiem § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie płatnika składek okazało się uzasadnione.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie nie ma wątpliwości, że jest to sprawa o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, a więc sprawa o prawo majątkowe. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, w którym przyjmuje się, że w przypadku, gdy przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru - wartość przedmiotu sporu stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek, a podstawą wymiaru należną według organu rentowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11, LEX nr 1235842 i z dnia 8 listopada 2013 r., II UZ 61/13, LEX nr 1396417, a także z dnia 6 marca 2019 r., II UZ 1/19, LEX nr 2629832). Zatem w przypadku sporu, który nie dotyczy wysokości zobowiązania składkowego, ale wysokości samej podstawy wymiaru, wartość przedmiotu sporu wyraża się różnicą między podstawą wymiaru składek przyjętą przez płatnika składek, a podstawą wymiaru składek określoną w decyzji organu rentowego.

Ponadto podkreślić należy, że Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów w uchwale z dnia 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16, mającej moc zasady prawnej, przesądził już ostatecznie o słuszności przyjętego wcześniej przez sądy sposobu ustalania należnych kosztów w tego typu sprawach. Uchwała ta została wprawdzie podjęta na gruncie obowiązujących wówczas rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z 2002 r. i przed zmianą przepisów dotyczącą określenia wysokości należnych kosztów zastępstwa procesowego w sprawach o objęcie ubezpieczeniem społecznym, które obecnie określone są stawką stałą, jednakże aktualność zachowały rozważania Sądu Najwyższego odnoszące się do kwestii spraw, w których przedmiotem sporu jest bądź to wysokość samych składek na ubezpieczenie społeczne, bądź (jak w tym przypadku) wysokość podstawy wymiaru składek. Sąd Najwyższy wprost bowiem wskazał, że w sprawach dotyczących wymiaru składki, minimalne stawki wynagrodzenia pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym (także adwokatem) powinny być ustalane z uwzględnieniem wartości przedmiotu sprawy (wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia), zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w odpowiednich przepisach kolejnych rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości, regulujących kwestię należnych opłat za czynności radców prawnych/adwokatów. Przepisy te mają bowiem niewątpliwie zastosowanie także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, co wynika choćby z tytułu rozdziału, w którym zostały umieszczone.

Powyższe winno skutkować zastosowaniem § 2 rozporządzenia do orzeczenia o kosztach zastępstwa procesowego.

Skarżący w niniejszej sprawie wniósł o zasądzenie tych kosztów w kwocie 270 zł, jednocześnie określając wpz (czyli różnicę między kwotą zasądzoną przez sąd pierwszej instancji – 180 zł a kwotą, której aktualnie domaga się strona – 270 zł) na kwotę 90 zł. Sąd Apelacyjny związany wnioskiem miał na uwadze, że kwota wnioskowana przez skarżącego nie przekracza kwoty minimalnego wynagrodzenia pełnomocnika – radcy prawnego określonej w § 2 pkt. 3 rozporządzenia.

Dlatego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 386 § 1 k.p.c. w zmienił zaskarżone orzeczenie i przyznał – uwzględniając wniosek skarżącego – stronie wygrywającej postępowanie przed sądem pierwszej instancji tj. płatnikowi składek od strony przegrywającej to postępowanie - organu rentowego kwotę 270 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, które obejmowały tylko i wyłącznie koszty zastępstwa procesowego.

Nadto sąd odwoławczy na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążenia organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego płatnika w postępowaniu zażaleniowym, bowiem organ w żadnym zakresie nie przyczynił się do ich powstania na tym etapie.

Beata Górską Urszula Iwanowska Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk